

گزارش یکساله پیش محیط کسب و کار خراسان رضوی (۱۴۰۰-۱۴۰۱)

آذرماه ۱۴۰۱

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

دفتر پیش طرح‌ها و
برنامه‌ها

کلیات طرح:

هدف از اجرای طرح:

شناخت وضعیت جاری محیط کسب و کار در ایران و تغییرات آن به صورت فصلی و سالانه

جامعه هدف طرح:

مجموعه اعضای فعال اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی ایران، اتاق اصناف ایران و اتاق تعاون ایران

کلیات طرح:

✓ در بیست و چهارمین دوره طرح پایش ملی محیط کسب و کار، ۱۷۰ فعال اقتصادی استان از سوی اتاق بازرگانی ایران جهت شرکت در

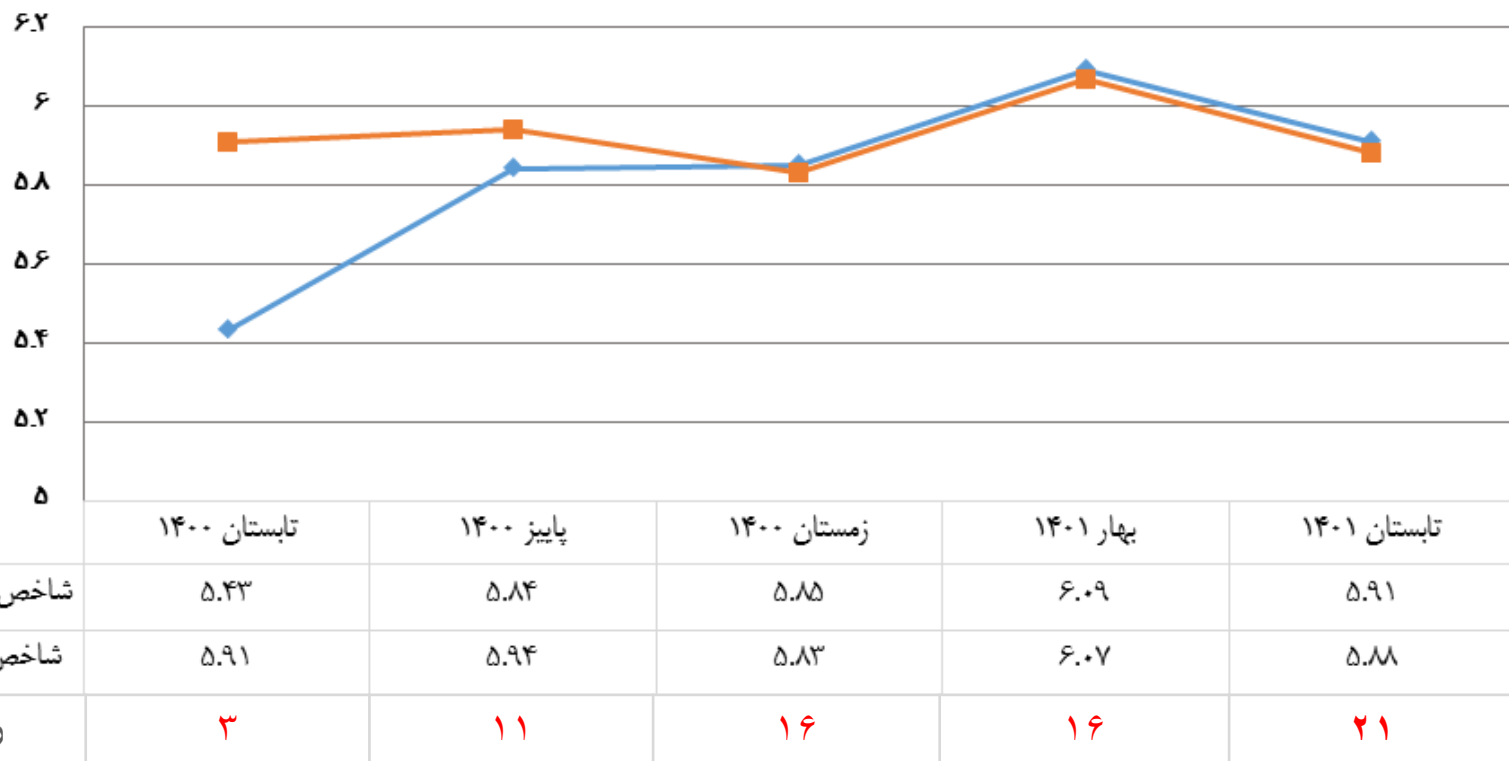
این طرح انتخاب شدند.

✓ در این طرح همچون دوره های گذشته ۲۸ مانع اصلی در محیط کسب و کار مورد سنجش قرار گرفت.

✓ گزارش حاضر، تحلیلی از وضعیت محیط کسب و کار استان خراسان رضوی طی یکسال گذشته است که داده های آن از گزارش های

فصلی منتشره از سوی اتاق ایران استخراج گردیده است.

مقایسه شاخص استان خراسان رضوی با شاخص کل

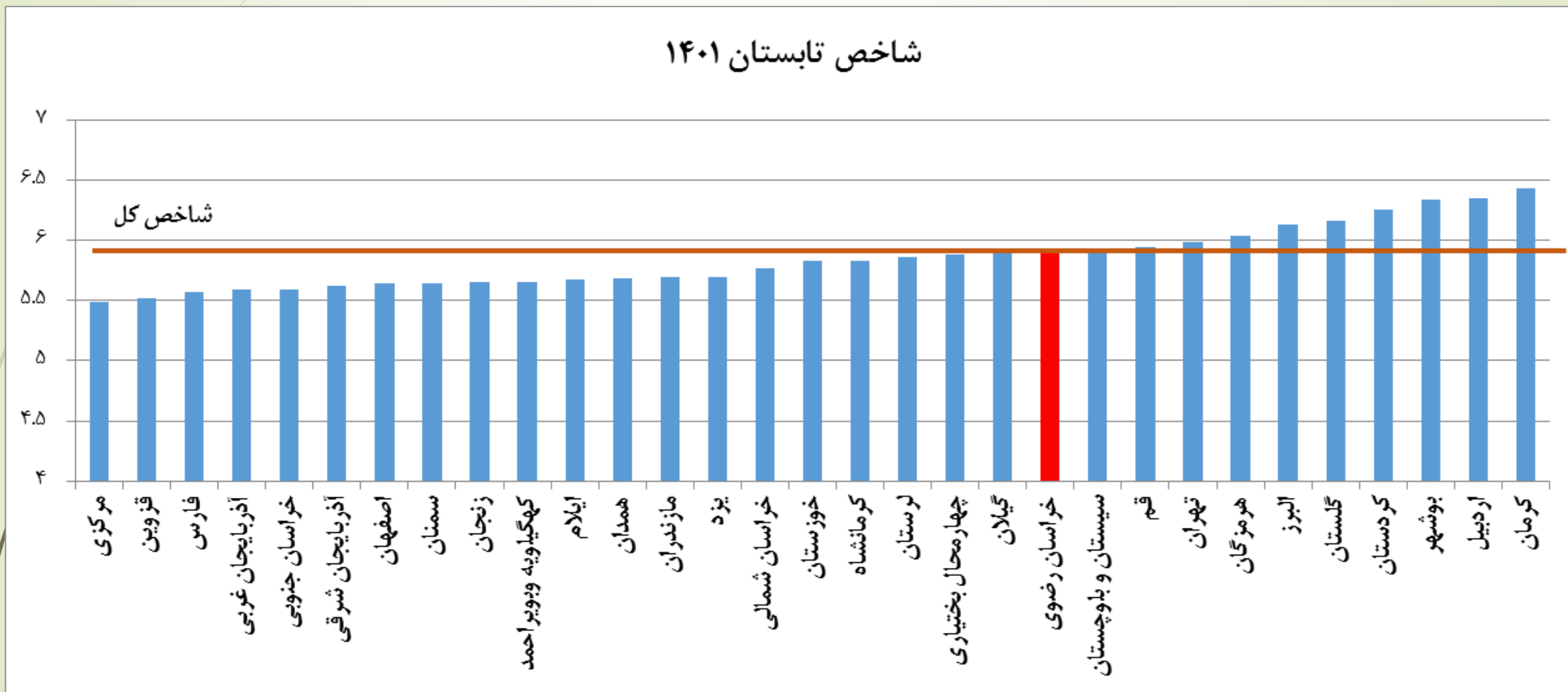

• بالا بودن شاخص به معنای نامناسب بودن وضعیت آن است.

▶ شاخص محیط کسب و کار استان خراسان رضوی طی یک سال اخیر سیر تنزلی داشته است. رتبه استان از جایگاه سوم در فصل تابستان ۱۴۰۰ به جایگاه ۲۱ ام در فصل تابستان ۱۴۰۱ تنزل یافته است که حکایت از افت فضای کسب و کار استان از نگاه فعالان اقتصادی استان دارد.

▶ در تابستان ۱۴۰۱ علی رغم رشد ۲.۹۱ درصدی شاخص استان نسبت به فصل گذشته، شاهد تنزل ۵ پله ای رتبه استانی نسبت به فصل بهار ۱۴۰۱ هستیم که گویای رشد بیشتر سایر استانها نسبت به خراسان رضوی می باشد.

مقایسه شاخص استانها در طرح پایش تابستان ۱۴۰۱

نامناسب ترین مولفه های محیط کسب و کار استان طی یکسال اخیر:

تابستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱
غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دشواری تأمین مالی از بانکها	دشواری تأمین مالی از بانکها	دشواری تأمین مالی از بانکها	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی
بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی	دشواری تأمین مالی از بانکها	دشواری تأمین مالی از بانکها

مناسب ترین مولفه های محیط کسب و کار استان طی یکسال اخیر:

تابستان ۱۴۰۱	بهار ۱۴۰۱	زمستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	تابستان ۱۴۰۰
نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	محدودیت دسترسی به آب	محدودیت دسترسی به آب	محدودیت دسترسی به آب	محدودیت دسترسی به آب
محدودیت دسترسی آب	محدودیت دسترسی به حاملهای انرژی	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	محدودیت های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت
محدودیت دسترسی به حاملهای انرژی	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	محدودیت دسترسی به حاملهای انرژی	محدودیت دسترسی به حاملهای انرژی	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول

جدول مؤلفه ها بر اساس نمرات فصل تابستان ۱۴۰۱ (به ترتیب نامناسب بودن):

9

ردیف	مؤلفه	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	درصد تغییر
۱	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	۸,۶۷	۷,۸۵	-۹,۴۶٪
۲	فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی	۶,۵۹	۷,۴	۱۲,۲۹٪
۳	دشواری تأمین مالی از بانکها	۷,۴	۷,۳۵	-۰,۶۸٪
۴	بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	۷,۳۵	۷,۲۲	-۱,۷۷٪
۵	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی	۶,۹۹	۶,۸۳	-۲,۲۹٪
۶	کارگریزی عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه	۶,۷۸	۶,۸	۰,۲۹٪
۷	وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار	۶,۵۷	۶,۷۲	۲,۲۸٪
۸	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	۷,۴۴	۶,۶۵	-۱۰,۶۲٪
۹	دخالت‌های غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها در بازار	۷,۱۳	۶,۶۳	-۷,۰۱٪
۱۰	تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار	۶,۲۹	۶,۶۲	۵,۲۵٪
۱۱	برداشت های سلیقه ای از قوانین و مقررات توسط مأموران محیط زیست، شهرداری، گمرک، بهداشت	۶,۴	۶,۵۷	۲,۶۶٪
۱۲	وجود رقابت غیرمنصفانه شرکتها و مؤسسات دولتی یا شبه دولتی در بازار	۶,۶۱	۶,۴۲	-۲,۸۷٪
۱۳	ضعف دادگاهها در رسیدگی به شکایات و پیگرد موثر متجاوزان به حقوق دیگران	۶,۸۵	۶,۲۴	-۸,۹۱٪
۱۴	رویه های سختگیرانه اداره های کار و بیمه تأمین اجتماعی برای مدیریت نیروی انسانی	۷,۲۴	۶,۱۶	-۱۴,۹۲٪

جدول مؤلفه ها بر اساس نمرات فصل تابستان ۱۴۰۱ (به ترتیب نامناسب بودن):

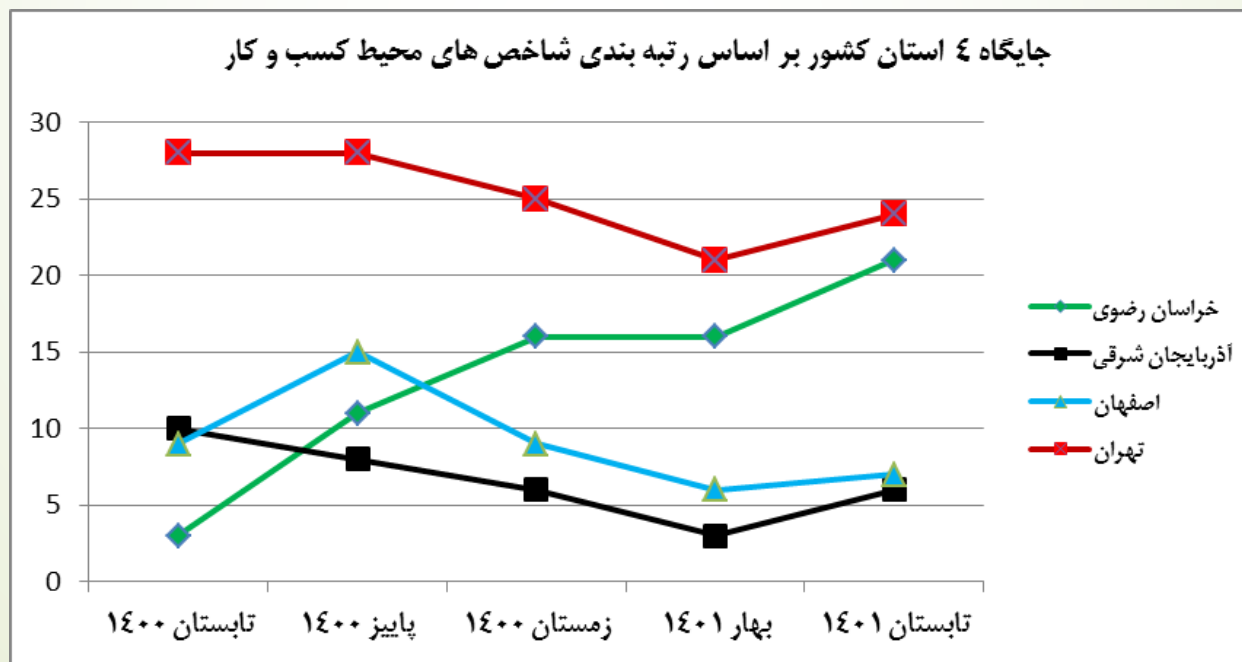
10

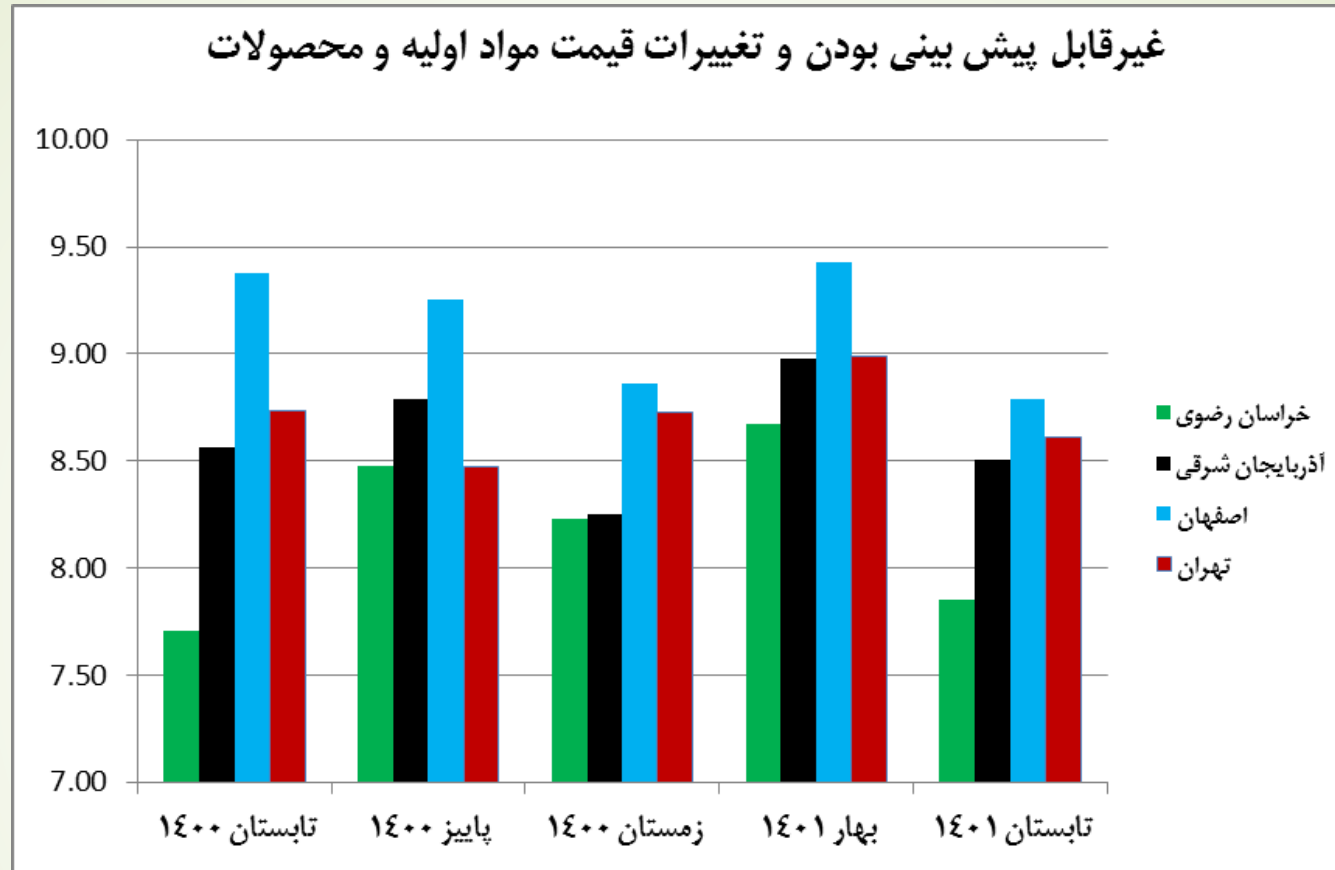
ردیف	مؤلفه	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	درصد تغییر
۱۵	عرضه کالاها و محصولات قاچاق در بازار ایران	۶,۲۱	۶,۰۲	-%۳,۰۶
۱۶	کمبود نیروی کار ماهر	۶,۰۴	۶,۰۱	-%۰,۵۰
۱۷	فقدان یا شفاف نبودن آمار و اطلاعات مورد نیاز برای فعالیت اقتصادی	۶,۲۲	۵,۹۸	-%۳,۸۶
۱۸	تمایل عمومی به خرید کالاهای خارجی و بی رغبتی به خرید محصولات ایرانی	۴,۹۶	۵,۵۹	%۱۲,۷۰
۱۹	کمبود فناوری‌های نوین و تجهیزات مورد نیاز	۵,۴۲	۵,۴۴	%۰,۳۷
۲۰	فقدان ارتباط مناسب میان عوامل تأمین مواد اولیه، تولید و عرضه یک محصول در بازار	۵,۷۶	۵,۴۲	-%۵,۹۰
۲۱	کمبود تقاضا در بازار	۵,۰۶	۵,۲۵	%۳,۷۵
۲۲	بی تعهدی طرف های قرارداد و معامله به اجرای تعهدات و وعده هایشان	۵,۰۴	۵,۱۱	%۱,۳۹
۲۳	ضعف نظام توزیع و مشکل در رساندن محصول به بازار	۵,۷۴	۴,۹۶	-%۱۳,۵۹
۲۴	ضعف زیرساختهای حمل و نقل جاده ای، ریلی، هوایی، دریایی و بندری	۵,۷۴	۴,۷۹	-%۱۶,۵۵
۲۵	محدودیت های دسترسی به شبکه تلفن همراه و اینترنت	۴,۴۵	۴,۵	%۱,۱۲
۲۶	محدودیت دسترسی به حاملهای انرژی	۳,۹۹	۴,۰۶	%۱,۷۵
۲۷	محدودیت دسترسی به آب	۳,۷	۴	%۸,۱۱
۲۸	نحوه استقبال مشتریان از نوآوری و ابتکار در ارائه خدمات و محصول	۴,۱۰	۳,۸۶	-%۵,۸۵

جایگاه ۴ استان کشور بر اساس رتبه بندی شاخص های محیط کسب و کار

رتبه	تابستان ۱۴۰۰	پاییز ۱۴۰۰	زمستان ۱۴۰۰	بهار ۱۴۰۱	تابستان ۱۴۰۱	استان
۳	۳	۱۱	۱۶	۱۶	۲۱	خراسان رضوی
۱۰	۱۰	۸	۶	۳	۶	آذربایجان شرقی
۹	۹	۱۵	۹	۶	۷	اصفهان
۲۸	۲۸	۲۸	۲۵	۲۱	۲۴	تهران

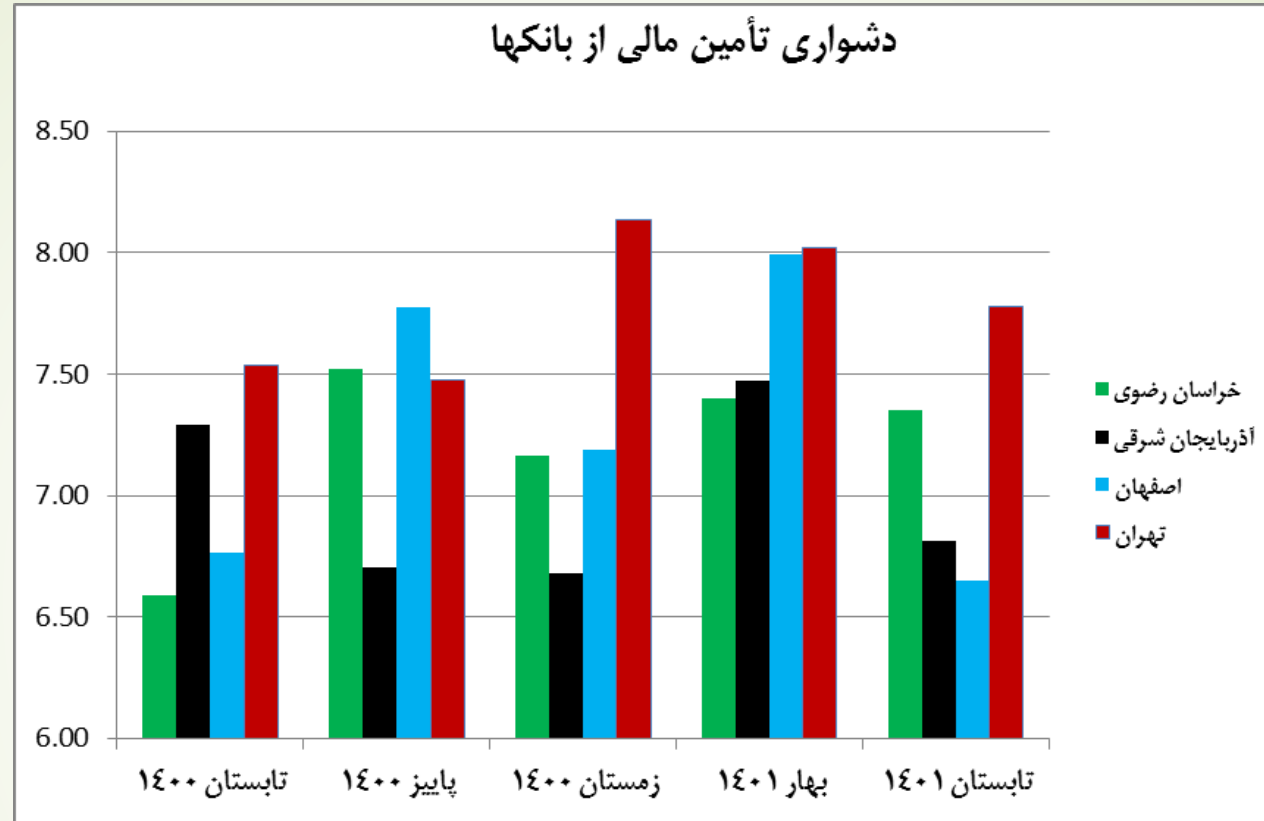

در این مؤلفه استان خراسان رضوی طی ادوار مختلف نمره مناسبتری را نسبت به استانهای هم سطح کسب نموده است. نمره استان در تابستان ۱۴۰۱ علی رغم افت نسبت به مدت مشابه سال گذشته، در مقایسه با فصول بهار، زمستان و پاییز مناسب تر بوده است.

این مولفه از سوی منتخبین فعالان اقتصادی استان اصفهان طی یکسال گذشته نیز بیشترین نارضایتی را داشته است.

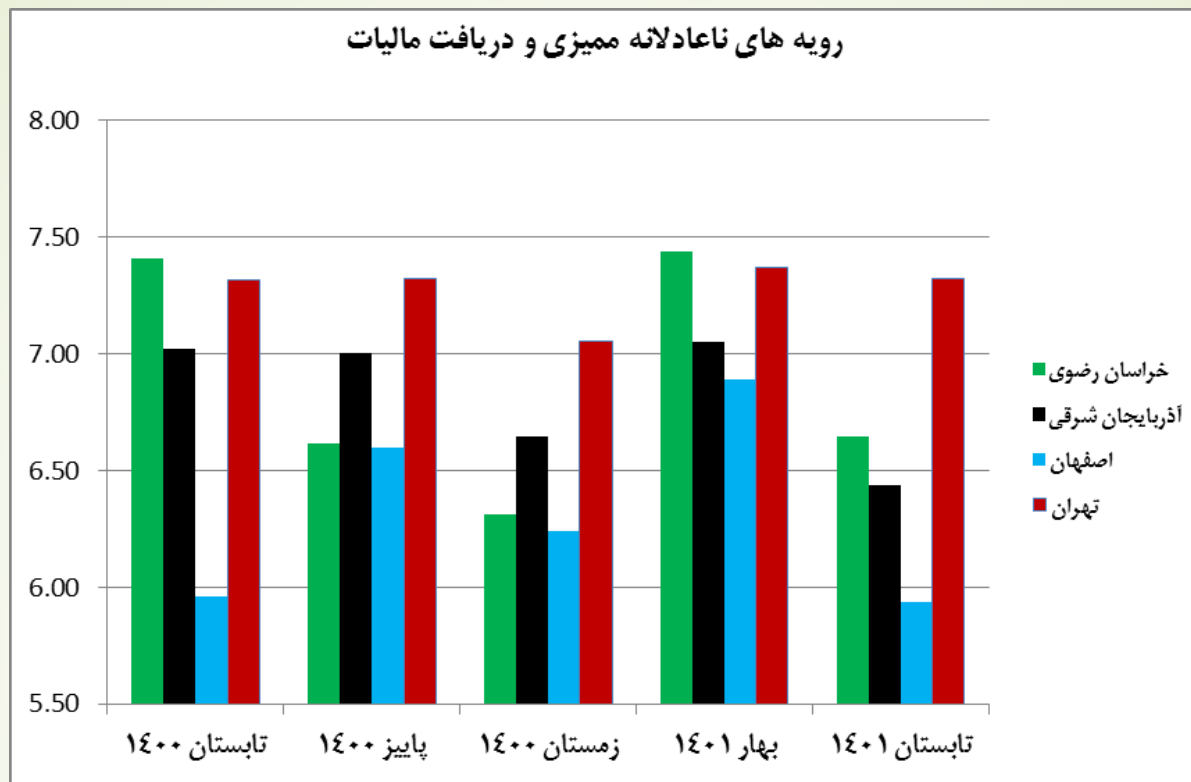
دشواری تأمین مالی از بانکها

نمره این مؤلفه در پاییز ۱۴۰۰ دچار افت ۱۴.۱۱ درصدی نسبت به فصل پیشین خود گردید و نمره این مؤلفه طی یکسال اخیر **همواره بیشتر از ۷** بوده است.

در فصل تابستان ۱۴۰۱ **استانهای اصفهان و آذربایجان شرقی بهبود مشهودی** را در مقایسه با استانمان تجربه نمودند.

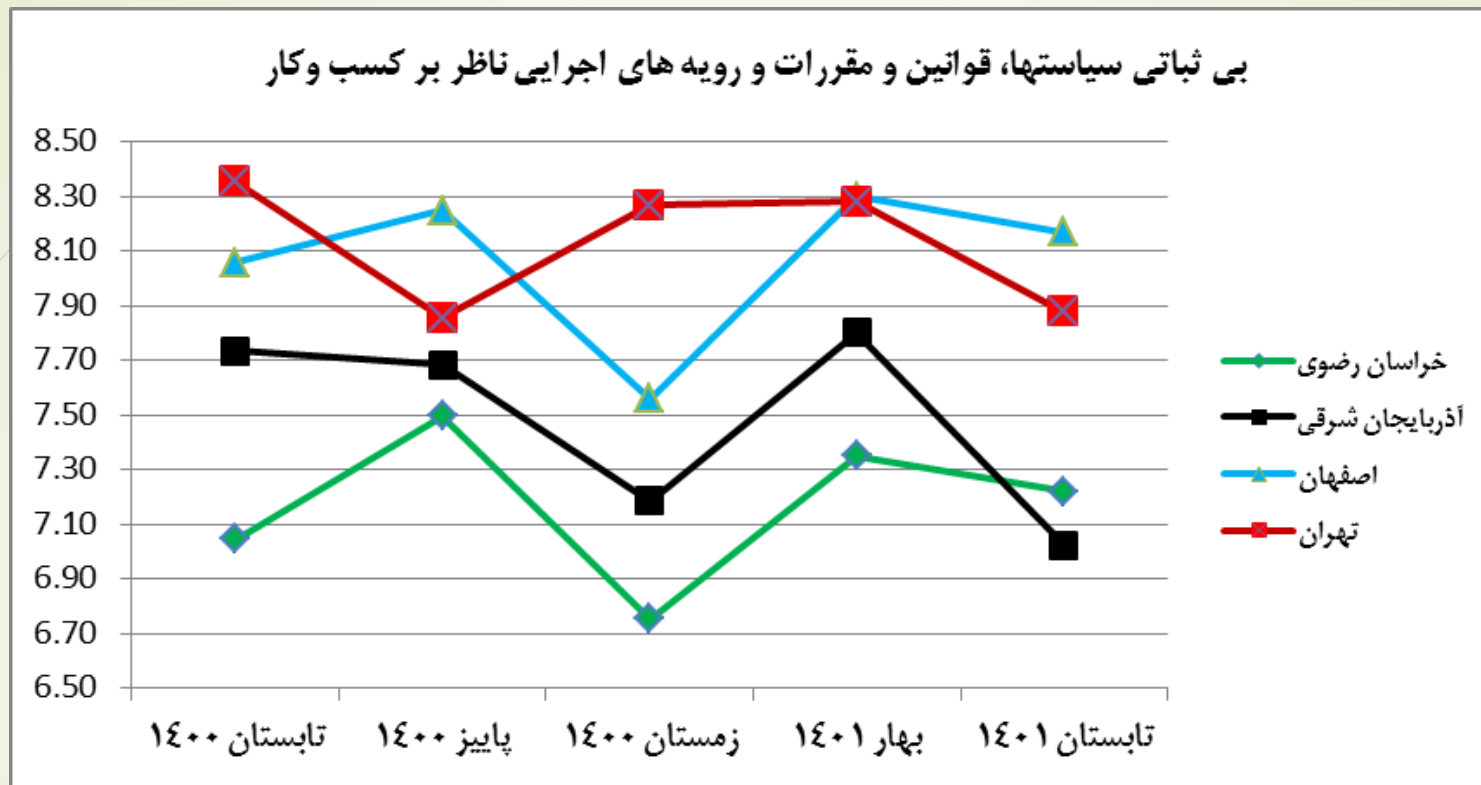
این مؤلفه در استان، نسبت به مدت مشابه سال گذشته (تابستان ۱۴۰۰) ۱۱.۵٪ افت داشته است.

این مؤلفه در دو فصل تابستان ۱۴۰۰ و بهار ۱۴۰۱ در استان خراسان رضوی نسبت به سه استان دیگر وضعیت نامناسب تری داشته است. **رتبه خراسان رضوی در تابستان ۱۴۰۱ در بین کل استانهای کشور، جایگاه ۱۹ ام میباشد.**

نمره این مؤلفه در فصل تابستان نسبت به فصل گذشته و مدت مشابه سال گذشته بهبود حدودا ۱۰ درصدی را در استان تجربه نموده است. ولی همچنان نسبت به استانهای اصفهان و آذربایجان شرقی نامناسب است.

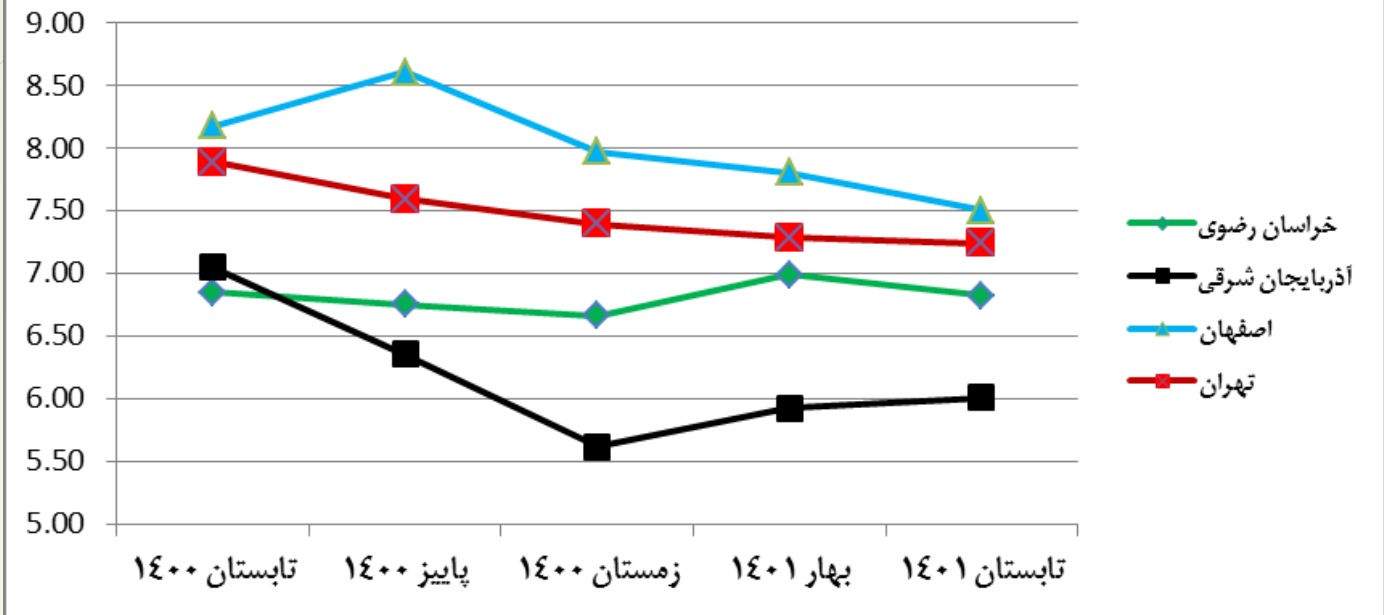
فعالان اقتصادی استان اصفهان وضعیت مناسبتری را در این مؤلفه طی یکسال اخیر نسبت به سه استان هم تراز دیگر ارزیابی نموده اند.

این مؤلفه در یک الگوی مشابه در سه استان آذربایجان شرقی، اصفهان و خراسان رضوی؛ بهبود در فصل زمستان ۱۴۰۰ را تجربه نموده اند و مجددا در سال ۱۴۰۱ مؤلفه بی ثباتی سیاستها از سوی فعالان اقتصادی نامناسب ارزیابی شده است.

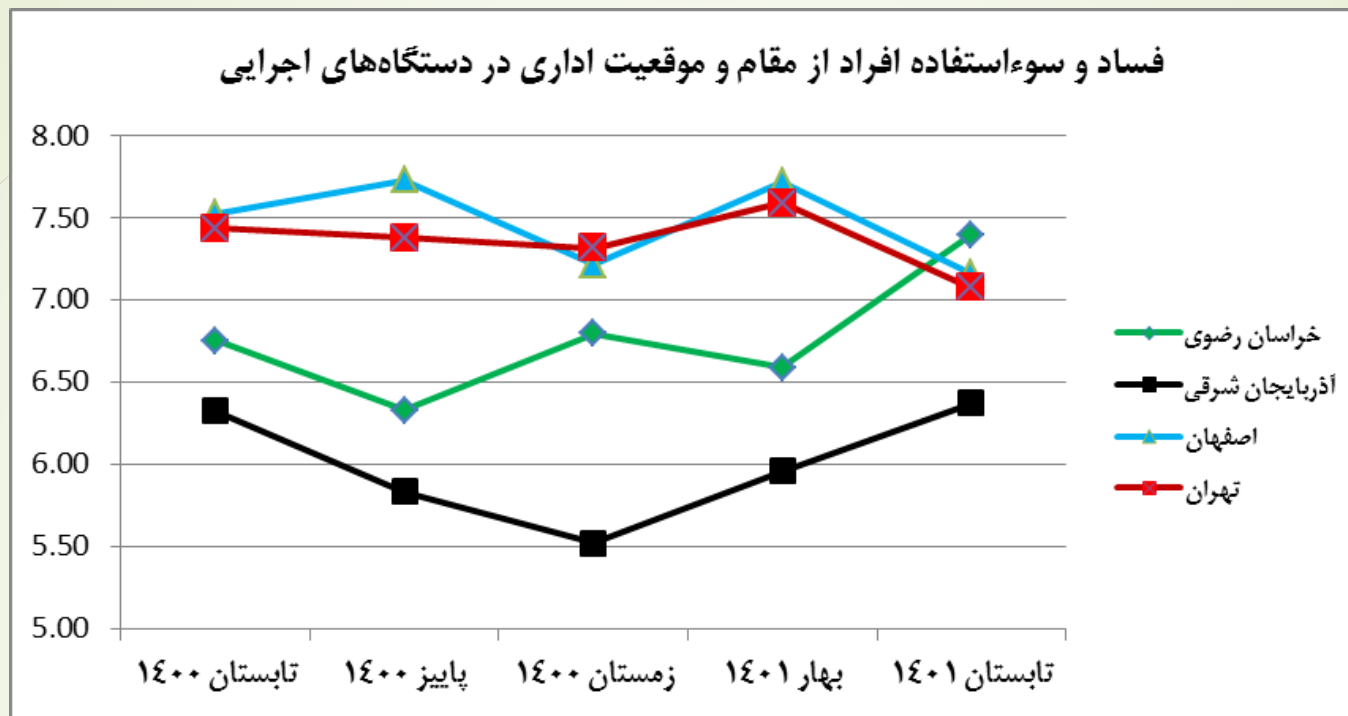
به طور میانگین نمره استان خراسان رضوی در این مؤلفه طی یکسال اخیر مناسبتر از سه استان دیگر بوده است.

موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاه‌های اجرایی

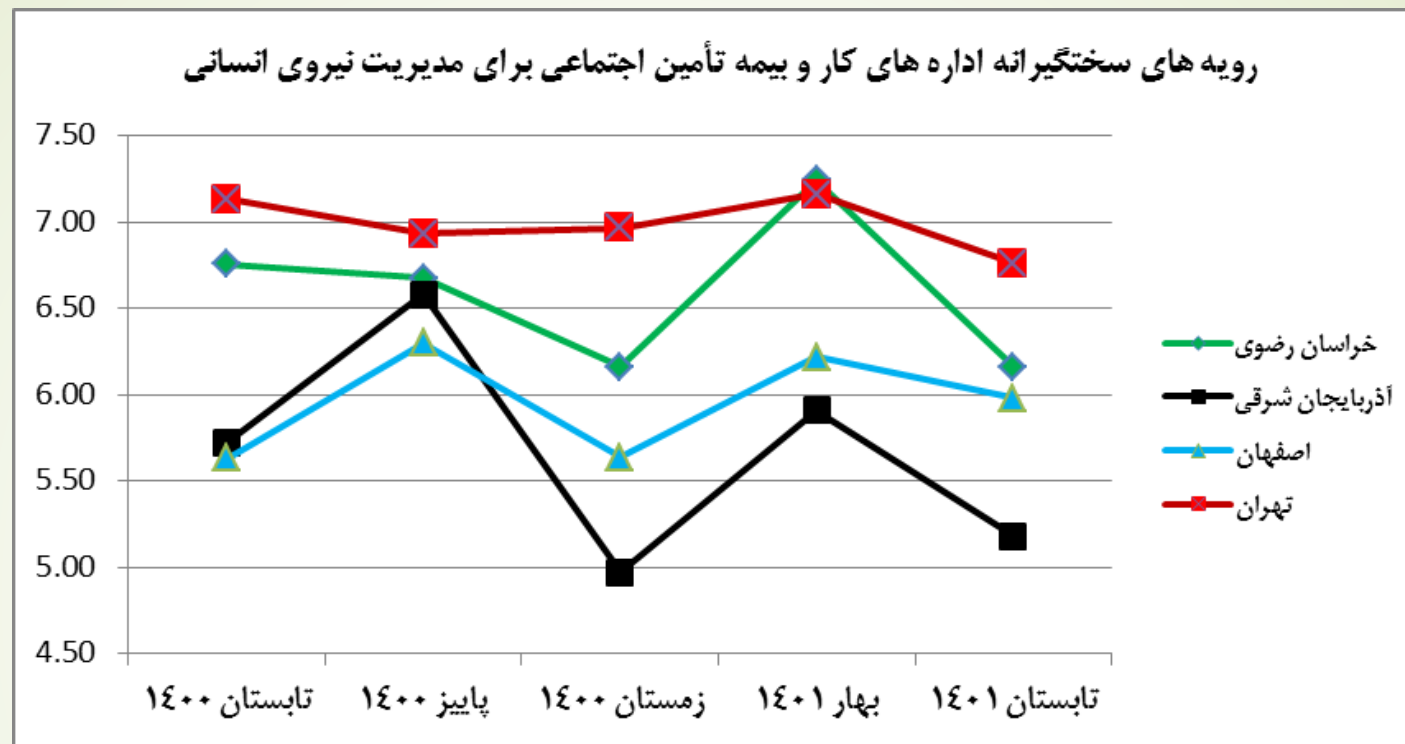

طی یکسال گذشته به ترتیب استانهای اصفهان، تهران، خراسان رضوی و آذربایجان شرقی در این مؤلفه نامناسبترین بوده اند.

استان خراسان رضوی طی یکسال گذشته در این مؤلفه تقریباً خط سیر ثابتی را طی نموده است. در فصل تابستان ۱۴۰۱ نیز در بین استانهای کشور جایگاه ۲۴ ام را کسب نموده است.

- ▶ طی یکسال گذشته این مؤلفه در استانهای خراسان رضوی و آذربایجان شرقی روند تنزلی را طی نموده است درحالیکه در استانهای تهران و اصفهان بهبود داشته است.
- ▶ این مؤلفه در استانمان در بازه فصول تابستان ۱۴۰۰ تا بهار ۱۴۰۱ پس از آذربایجان شرقی دوم بوده است و مناسبتر از استانهای اصفهان و تهران ارزیابی گردیده است؛ لیکن در فصل اخیر (تابستان ۱۴۰۱) این جایگاه تنزل نموده و در بین ۴ استان، چهارم شده است.
- ▶ در بین ۳۱ استان کشور، استان خراسان رضوی پس از استان البرز نامناسبترین وضعیت را در این مؤلفه (در فصل تابستان ۱۴۰۱) کسب نموده است.

استان خراسان رضوی در فصل تابستان ۱۴۰۱ وضعیت مناسبتری را نسبت به فصل پیشین و مدت مشابه سال گذشته داشته است، با اینحال نسبت به استانهای اصفهان و آذربایجان شرقی شرایط نامناسبتری را در این مؤلفه تجربه نموده است.

جمع بندی و نتیجه گیری:

✓ با بررسی نامناسبترین مؤلفه های استان طی فصول یکسال اخیر، به ترتیب موارد ذیل از سوی فعالان اقتصادی استان به عنوان بیشترین موانع در محیط کسب و کار ارزیابی گردیده اند:

ردیف	استانی	ملی
۱	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات	غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات
۲	دشواری تأمین مالی از بانکها	بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار
۳	رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات	دشواری تأمین مالی از بانکها
۴	فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاههای اجرایی	موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب و کار در دستگاههای اجرایی
۵	بی ثباتی سیاستها، قوانین و مقررات و رویه های اجرایی ناظر بر کسب و کار	فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاههای اجرایی

جمع بندی و نتیجه گیری:

✓ با مقایسه نامناسب ترین مؤلفه های استانی و ملی در یکسال اخیر مطابق جدول پیشین، مشاهده می شود که «رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات» جزو یکی از ۵ مؤلفه نامناسب استانی است درحالیکه در سطح کشور این مؤلفه جایگاهی در بین مؤلفه های نامناسب ندارد.

✓ مؤلفه «غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» هم در سطح استانی و هم در سطح ملی به عنوان نامناسبترین مؤلفه ارزیابی گردیده است.

✓ مؤلفه های «دشواری تأمین مالی از بانکها» و «فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه های اجرایی» از سوی فعالان اقتصادی استان، نسبت به کل کشور نامناسب تر ارزیابی گردیده اند.

جمع بندی و نتیجه گیری:

✓ برخی مؤلفه ها همچون «غیرقابل پیش بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات» از اختیارات استانی خارج بوده و بستگی به سیاستهای اقتصادی دولت دارد. از طرفی مؤلفه هایی همچون «دشواری تأمین مالی از بانکها»، «فساد و سوء استفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی» و «رویه های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات» در **حیطه اختیارات دستگاه‌های اجرایی استان** می باشد و با تدبیر مناسب می توان شاخص های استانی در این مؤلفه ها را بهبود داد.